

Irządze, dn. 30.03.2026 r.

Urząd Gminy Irządze
42-446 Irządze, ul. Irządze 124

DZP.061.1.10.2026

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

ul. Raciborska 39, 40-074 Katowice

Adres e-Doręczeń: AE:PL-50345-70371-GBTGU-18

Szanowni Państwo,

na podstawie art.48 ust.1 oraz art.57 ust.2. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 r, poz. 1112), proszę o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Irządze na lata 2025-2035.

Z poważaniem

Załączniki:

1. Uzasadnienie wraz z informacją o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy OOŚ.
2. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Irządze na lata 2025-2035.

UZASADNIENIE wraz z informacją o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy UUOŚ.

Poniższe uzasadnienie ma wykazać, że realizacja postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Irządze na lata 2025–2035” (dalej: Projekt Strategii) nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a tym samym **nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.**

Nadrzędnym celem Projektu Strategii jest zrównoważony rozwój Gminy Irządze, zapewniający mieszkańcom zdrowe i komfortowe życie w czystym i bezpiecznym otoczeniu. Kierunki interwencji oraz określone cele i zadania wynikają z diagnozy stanu obecnego Gminy, w tym środowiska przyrodniczego, przy zachowaniu spójności z dokumentami strategicznymi, planistycznymi i operacyjnymi wyższego rzędu oraz obowiązującymi aktami prawnymi.

Dokument zawiera analizę uwarunkowań zewnętrznych wynikających z dokumentów planistycznych i strategicznych, charakterystykę Gminy Irządze, ocenę stanu i zagrożeń środowiska przyrodniczego, ustalenia kierunków zrównoważonego rozwoju wraz z proponowanymi celami strategicznymi i działaniami rozwojowymi, a także instrumenty ich realizacji oraz system zarządzania i monitoringu. Projekt Strategii został podany do publicznej wiadomości, a uwagi i **wnioski pozyskane w wyniku konsultacji z właściwymi organami oraz społecznością lokalną zostały uwzględnione.**

Proponowane działania rozwojowe mają **charakter lokalny – zlokalizowane są w granicach administracyjnych Gminy Irządze**, co oznacza, że Projekt Strategii obejmuje **obszar jednej gminy** i tym samym uzasadnia odstępnie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W Strategii ujęto również inwestycje realizowane przez inne podmioty publiczne lub prywatne, które formalnie znajdują się **poza kompetencjami Gminy** lub są **realizowane niezależnie** (np. budowa obwodnicy DK78), przy czym ich zamieszczenie ma **wyłącznie charakter informacyjny**, pokazuje powiązania funkcjonalno-przestrzenne działań wspierających rozwój społeczno-gospodarczy obszaru, a realizowane projekty są już **w fazie wykonawczej i posiadają własne, obowiązujące decyzje administracyjne i środowiskowe.**

Projekt Strategii porusza szeroko rozumianą problematykę **zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju społeczno-gospodarczego w powiązaniu z ochroną środowiska**, racjonalnym korzystaniem z jego zasobów oraz zachowaniem synergii między człowiekiem a otaczającym go ekosystemem, dążąc jednocześnie do dobrobytu mieszkańców Gminy Irządze przy zachowaniu integralności środowiska. Opracowaniu projektu towarzyszyło 17 celów Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do 2030 r., w tym koncepcje dotyczące m.in.: zrównoważonej społeczności, likwidacji nierówności, działań w dziedzinie klimatu i ochrony środowiska, w tym ochrony zasobów wodnych, czystej i dostępnej energii, zapewnienia wody i warunków sanitarnych, poprawy zdrowia i jakości życia, jakościowej edukacji oraz partnerstwa na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Na tych fundamentach zdefiniowano główne cele strategiczne, a w ich ramach wyszczególniono cele operacyjne i powiązane działania w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Cele operacyjne są **silnie ukierunkowane na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy, przy zachowaniu neutralności wobec środowiska lub jego poprawy.** Wśród zagadnień prośrodowiskowych uwzględniono m.in.: poprawę infrastruktury drogowej w kontekście ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, propagowanie rozwiązań wykorzystujących odnawialne źródła energii, budowę i modernizację infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz cel operacyjny „Wzmacnianie działań proekologicznych i promowanie postaw sprzyjających ochronie środowiska”,

w całości poświęcony ochronie środowiska i utrzymaniu systemów błękitno-zielonej infrastruktury na terenie Gminy jako adaptacji do zmian klimatu.

Informacje o uwarunkowaniach przy odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w rozumieniu art. 49 OoŚ.

1. Charakter działań przewidzianych w dokumentacji, o których mowa w art. 46 i 47 w/w ustawy:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

Realizacja celów strategicznych Projektu Strategii i proponowane w dokumencie działania **nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko (w tym na obszary Natura 2000)**. Projekt Strategii to w głównej mierze **dokument wskazujący kierunki rozwojowe** dla Gminy Irządze, **toteż najczęściej nie określa szczegółowych ram realizacyjnych**. Część przedsięwzięć podczas ich realizacji może w krótkim okresie i w ograniczonym zakresie oddziaływać na środowisko lokalne. Jednak przewidziane działania mają docelowo przyczynić się do poprawy jakości środowiska przyrodniczego w Gminie Irządze, chroniąc klimat, podnosząc standard życia obecnych mieszkańców i przyszłych pokoleń oraz zapewniając im zrównoważone warunki rozwojowe. W Projekcie Strategii zaproponowano cele strategiczne, operacyjne i skonstruowano działania mające na względzie ich realizację, w spójności do aktualnego **Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Irządze na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031**.

Wśród zadań rozwojowych zawartych w Projekcie Strategii znalazły się m.in **działania prośrodowiskowe**, klimatyczne oraz mające na celu poprawę jakości powietrza i wody, w tym:

- wdrażanie wytycznych Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego w zakresie ograniczenia emisji z instalacji na paliwa stałe, poprawy efektywności energetycznej oraz edukacji ekologicznej, m.in. poprzez punkty obsługi programu „Czyste Powietrze”, Ekodoradztwo oraz promowanie odnawialnych źródeł energii;
- propagowanie ekologicznych zachowań i wspieranie inicjatyw prośrodowiskowych powiązanych z gminnymi programami rządowymi, takimi jak „Czyste Powietrze”, a także coroczna akcja „Sprzątanie Świata” realizowana przez uczniów i nauczycieli;
- odbiór i recykling zużytych folii rolniczych oraz usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz obiektów użyteczności publicznej;
- redukcja emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych poprzez modernizację i remont dróg gminnych;
- modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- odpowiedzialna gospodarka wodno-ściekowa, w tym budowa i modernizacja infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej oraz promowanie przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach bez dostępu do sieci kanalizacyjnej i możliwości jej budowy;
- działania zapobiegawczo-naprawcze wobec zagrożeń środowiskowych, m.in. doposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych, ochrona zbiorników przeciwpowodziowych, retencyjnych, utrzymanie rowów i systemu odwodnienia, renowacja zbiornika wodnego;

- bieżąca aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzenie Planu Ogólnego Gminy Irządze;
- prowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców, w tym warsztatów ekologicznych dla dzieci, warsztatów upcyklingu oraz utworzenie szkolnej Zielonej Pracowni;
- promocja walorów przyrodniczych gminy i zdrowego stylu życia w zgodzie z naturą poprzez rozwój terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym budowę ścieżek spacerowych i rowerowych, miejsc wypoczynku i integracji społecznej;
- wspieranie lokalnej przedsiębiorczości w dziedzinie turystyki i wypoczynku, prowadzonej zgodnie z zasadami ekorozwoju, m.in. poprzez rewitalizację miejsc i nadanie im funkcji rekreacyjnych jako trwałego czynnika zrównoważonego rozwoju.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Wskazane w Projekcie Strategii cele strategiczne i operacyjne są spójne z obowiązującymi aktami prawnymi, programami wyższego i równego rzędu oraz innymi dokumentami planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Wzajemną komplementarność Projektu Strategii wykazano m.in. z wymienionymi, kluczowymi dokumentami:

- Koncepcja Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050),
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030) (SOR),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP2030),
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku (PEP2040),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWRiR 2030),
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (SRWŚ),
- Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Irządze na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031,
- Projekt - Plan ogólny wraz z prognozą oddziaływania na środowisko – etap weryfikacji opinii z konsultacji społecznych oraz wprowadzania korekt do dokumentu (stan na 27.03.2026).

Projekt Strategii uwzględnia **kontynuację kierunków działań wynikających z obowiązujących gminnych dokumentów i programów rozwojowych** i diagnozy stanu Gminy, formułując wnioski oraz poszerzając zasięg działań rozwojowych i zapewniając dalszą realizację zadań w obszarach objętych celami strategicznymi, w tym w zakresie ochrony środowiska, przy jednoczesnym zachowaniu spójności z **miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz projektem Planu Ogólnego Gminy** określającym politykę przestrzenną w jej granicach administracyjnych.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Zrównoważony rozwój oznacza odpowiedzialny rozwój społeczno-gospodarczy przy zachowaniu równowagi przyrodniczej oraz nienaruszalności podstawowych procesów ekologicznych, co gwarantuje zaspokojenie potrzeb zarówno obecnego, jak i przyszłych pokoleń. Projekt

Strategii określa kierunki działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska na obszarze Gminy Irządze, ściśle powiązane z ideą zrównoważonego rozwoju w obszarach ochrony środowiska, działań klimatycznych i budowy zrównoważonego społeczeństwa, **zgodnie z regulacjami prawa wspólnotowego**. Nadrzędnym celem proponowanych w Projekcie Strategii działań jest osiągnięcie lepszych standardów funkcjonowania społeczności gminy poprzez poprawę jakości środowiska, jego pozytywny wpływ na komfort życia mieszkańców oraz zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych w perspektywie rozwoju społeczno-gospodarczego.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska;

Priorytetową intencją działań zawartych w Projekcie Strategii jest zrównoważony rozwój Gminy Irządze, odpowiadający bieżącym potrzebom mieszkańców i zapewniający dobrostan przyszłym pokoleniom. Intencja ta została wyrażona w dokumencie poprzez sformułowania **Misji i Wizji**:

*„Misją Gminy Irządze jest **tworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju, który podnosi jakość życia mieszkańców poprzez wzmacnianie lokalnej tożsamości, wspieranie rolnictwa, rozwój usług publicznych, dbałość o środowisko naturalne oraz budowanie atrakcyjnej i bezpiecznej przestrzeni do życia**”.*

*„Wizja. Do 2035 roku (...) Gmina Irządze **będzie promować zdrowy styl życia, ekologię, rekreację i aktywność społeczną**”.*

Realizacja proponowanych w Projekcie Strategii celów rozwojowych zapewni mieszkańcom wysoką jakość życia w przyjaznym otoczeniu, pozytywnie wpłynie na stan środowiska, a także wzmocni postawy proekologiczne i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze oraz kulturowe całej społeczności gminnej, stanowiąc jednocześnie odpowiedź na zmiany klimatu i wyzwania zrównoważonego rozwoju.

2. Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko.

Intencją opiniowanego Projektu Strategii, zawartą w celach i charakterze proponowanych działań, jest m.in. ukierunkowanie inwestycji rozwojowych na pozytywne oddziaływanie na środowisko. Realizacja zamieszczonych w dokumencie przedsięwzięć przyczyni się do poprawy jakości środowiska i nie spowoduje istotnych negatywnych skutków.

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Realizacja działań przewidzianych w Projekcie Strategii będzie odbywać się na terenie Gminy Irządze w latach 2025–2035. Przewidziane w modelu funkcjonalno-przestrzennym inicjatywy cechuje **niewielkie prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań na środowisko**, które będą jedynie **krótkotrwałe, lokalne i związane z niezbędnymi pracami technicznymi**, np. hałasem generowanym przez urządzenia mechaniczne podczas realizacji robót.

Należy podkreślić, że integralnym elementem realizacji inwestycji jest **uporządkowanie otoczenia w każdym naruszonym zakresie, co w efekcie końcowym prowadzi do poprawy jakości środowiska** – m.in. poprzez ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, wód i gleby oraz zwiększenie czystości i uporządkowania przestrzeni gminnej.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Nie przewiduje się wystąpienia **skumulowanego oddziaływania na środowisko** w trakcie realizacji ani eksploatacji działań realizowanych przez Gminę Irządze, ujętych w Projekcie Strategii, w tym inwestycji już zatwierdzonych do realizacji.

Inwestycje realizowane przez inne podmioty publiczne czy prywatne, znajdujące się poza kompetencjami Gminy (np. obwodnica DK78), są w Strategii uwzględnione **wyłącznie w charakterze informacyjnym** w kontekście podjętych kierunków rozwojowych przez gminę Irządze i **posiadają własne, obowiązujące decyzje administracyjne i środowiskowe**.

Ze względu na lokalizację wszystkich działań kontrolowanych przez gminę wyłącznie w granicach administracyjnych gminy Irządze, **nie istnieje prawdopodobieństwo oddziaływań transgranicznych**, co uzasadnia odstąpienie od przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Cele i działania rozwojowe zaproponowane w Projekcie Strategii ukierunkowane są na poprawę stanu środowiska oraz zdrowia i jakości życia mieszkańców gminy Irządze, co w konsekwencji **minimalizuje możliwość wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożeń dla środowiska**.

Mając na względzie maksymalne ograniczenie możliwej ingerencji w środowisko realizowanych/planowanych do realizacji kierunkowych przedsięwzięć przewidzianych w modelu funkcjonalno-przestrzennym wzięto pod uwagę, w procesie opiniowania i projektowania, **bezwzględną konieczność przestrzegania obowiązujących norm i przepisów w zakresie ochrony środowiska naturalnego, ograniczenie uciążliwości przeprowadzanych niezbędnych prac do minimum oraz ochronę ludności i przestrzeni publicznej przed ich wpływem**.

Biorąc pod uwagę charakter i rozmieszczenie inwestycji proponowanych, realizowanych lub zatwierdzonych do realizacji w Projekcie Strategii, ich wykonanie i eksploatacja **nie będą powodować negatywnego wpływu na środowisko ani zdrowie mieszkańców gminy Irządze**.

Część przedsięwzięć będzie miała **charakter całkowicie bezinwazyjny, neutralny dla środowiska** np. edukacja ekologiczna mieszkańców, warsztaty dla dzieci, doposażenie pracowni szkolnych czy wsparcie społeczne.

Inwestycje będące w trakcie realizacji, posiadające wymagane pozwolenia, oraz te będące dopiero na etapie planowania — **mogą powodować krótkotrwałe, lokalne i przejściowe oddziaływania związane z prowadzeniem robót** (np. remont dróg gminnych). **Oddziaływania te nie będą miały charakteru trwałego ani znaczącego**.

Wszystkie działania rozwojowe ujęte w Projekcie Strategii są ukierunkowane na poprawę jakości środowiska przyrodniczego na terenie gminy Irządze, **zrównoważone wykorzystanie jej walorów przyrodniczych i kulturowych** oraz zapewnienie mieszkańcom zdrowych i komfortowych warunków życia.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko.

Obszar gminy Irządze został ujęty w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w ujęciu tematycznym ‘OSI – obszary cenne przyrodniczo’, w kategorii o przeciętnym poziomie wartości. Oznacza to, że teren gminy posiada istotne walory środowiskowe wymagające racjonalnego i zrównoważonego gospodarowania, jednak **nie został zakwalifikowany do obszarów o najwyższej koncentracji wartości przyrodniczych wymagających szczególnie intensywnej interwencji**.

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Realizacja Projektu Strategii w zakresie kierunkowych działań, ich możliwego wpływu na środowisko, obejmuje obszary przekształcone antropogenicznie, z istniejącą / rozbudowaną infrastrukturą publiczną, wiejską, techniczną, drogową itp.

Obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w w/w strefach z jednostkami wskazanymi przez Urząd Gminy Irządze i Urząd Wojewódzki, eliminuje wystąpienie niekontrolowanego, negatywnego wpływu na otoczenie przewidzianych inwestycji, zarówno w rozumieniu walorów przyrodniczych, jak i dziedzictwa kulturowego. Niektóre inwestycje ujęte w modelu funkcjonalno-przestrzennym Projektu Strategii (obejmującym okres 2025-2035) są już zrealizowane, w trakcie realizacji lub po etapie opiniowania, i posiadają zatwierdzenie do wykonania przez właściwe organy gminne, powiatowe lub wojewódzkie. Realizacja tych zadań będzie prowadzona w sposób możliwie najbardziej neutralny dla środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, które stanowiły podstawę opracowania Projektu Strategii.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Na terenie gminy Irządze występują następujące **formy ochrony przyrody**:

- **Rezerwat Przyrody „Kępina” z otuliną;**
- **Obszar Natura 2000 „Źródła Rajeczniczy” – Obszar Specjalnej Ochrony (OSO) Siedlisk;**
- **5 pomników przyrody:**
 - modrzew europejski (*Larix decidua*) - 2 drzewa, Zawada Pilicka;
 - lipa drobnolistna *Tilia cordata* - 3 drzewa, Zawada Pilicka;
 - lipa drobnolistna *Tilia cordata* - 1 drzewo, Irządze;
 - dąb szypułkowy *Quercus robur* - 1 drzewo, Irządze;
 - dąb szypułkowy *Quercus robur* - 1 drzewo, Bodziejowice.

Wymienione obszary wyróżniają się wysokim potencjałem przyrodniczym, wynikającym przede wszystkim z czystości środowiska, bioróżnorodności gatunkowej oraz wyjątkowych walorów krajobrazowych. W granicach Rezerwatu „Kępina”, który w dużej mierze pokrywa się z Obszarem Natura 2000 „Źródła Rajeczniczy”, **wstęp oraz prowadzenie działań jest mocno ograniczone** i wymaga stosownych pozwoleń, szczególnie gdy mogą one oddziaływać na siedliska lub gatunki objęte ochroną.

Cele rozwojowe i działania zdefiniowane w Projekcie Strategii **nie powodują zmian w sposobie aranżacji, eksploatacji otoczenia w/w form ochrony przyrody**, nie wprowadzają zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na tym terenie, przez co nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla nich. **Zakres zmian nie będzie skutkował wystąpieniem oddziaływania na formy ochrony przyrody** w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz pozostanie bez wpływu na obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

W Projekcie Strategii wyznaczono cele i zadania spójne z obowiązującymi aktami prawnymi, programami krajowymi i wojewódzkimi oraz innymi dokumentami planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Proponowane przedsięwzięcia są zgodne z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Gminy Irządze oraz z projektem Planu ogólnego, dla którego sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko.

Realizacja działań przewidzianych w dokumencie zapewni mieszkańcom jakościowe życie w przyjaznym otoczeniu, wpłynie korzystnie na stan środowiska, wzmocni postawy ekologiczne i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe całej społeczności gminnej.

W wyniku realizacji zadań ujętych w dokumencie, pozostających w kompetencjach i pod kontrolą Gminy, nie przewiduje się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi ani zagrożenia dla środowiska. Ewentualne oddziaływania negatywne będą miały charakter krótkotrwały i lokalny, ograniczony do etapu prowadzenia prac inwestycyjnych, i ustąpią po zakończeniu robót. Nie przewiduje się również wystąpienia oddziaływań skumulowanych ani transgranicznych w związku z realizacją przedsięwzięć objętych niniejszym dokumentem.

Inwestycje wskazane w Strategii mają w części **charakter ogólnych kierunków rozwojowych**, wyznaczających ramy dla określonych typów interwencji, które będą **doprecyzowywane wraz z identyfikacją lokalnych potrzeb i barier**, dlatego na tym etapie nie jest możliwa ich precyzyjna ocena oddziaływania na środowisko (np. w przypadku ogólnych działań podejmowanych przez gminy dotyczących modernizacji infrastruktury technicznej). W takich sytuacjach procedura oceny oddziaływania na środowisko będzie przeprowadzana na etapie projektowania konkretnych inwestycji, o ile będzie to wymagane.

Dla części inwestycji zostały przedstawione w Strategii¹ konkretne wytyczne dotyczące ich realizacji, jednak są to głównie przedsięwzięcia **zrealizowane** (zawarte w dokumencie ze względu na ramy czasowe Strategii), **na etapie realizacji** bądź **zatwierdzone do realizacji**, poddane procedurze opiniowania oddziaływania na środowisko na etapie wnioskowania i uzgodnień, przed etapem realizacyjnym, posiadające stosowne pozwolenia administracyjne i środowiskowe.

W Strategii **nie przewidziano przedsięwzięć, których zakres i charakter mogłyby zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko** zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2023 r. poz. 1724), co potwierdza poniższa analiza:

- Wszystkie uwzględnione w Strategii inwestycje zw. z **zabudową usługową** - Gminne Centrum Kultury, place targowe, obiekty rekreacyjno-sportowe – mają charakter lokalny, **zajmują powierzchnię mniejszą od 2 ha** i znajdują się poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, otulinami. Inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną (cel. 1.1) obejmujące niewielkie działki, ograniczają się do prac przygotowawczych podłoża i wyposażenia w urządzenia sportowo-rekreacyjne, nie powodując zmian w krajobrazie, emisji zanieczyszczeń, przyczyniając się do poprawy jakości życia mieszkańców bez generowania istotnego ruchu czy uciążliwości środowiskowych. Budowane obecnie w centrum Irządz Gminne Centrum Kultury (cel 1.5), z planowanym zakończeniem w 2026 r., ma lokalny charakter zarówno pod względem skali, jak i funkcji, co wyklucza istotny wpływ na środowisko, a wymagania środowiskowe uwzględniono już na etapie decyzji budowlanych. Niewielkie place targowe w Irządzach (cel 3.1), przeznaczone głównie do lokalnej sprzedaży produktów rolnych i rękodzieła, nie wymagają istotnych prac

¹ Część opisowa dla inwestycji - w rozdziale 'Strategiczne kierunki rozwoju gminy Irządze' ('Model struktury funkcjonalno-przestrzennej' – 'Wybrane kierunki interwencji, inwestycje strategiczne'), część tabelaryczna - w rozdziale 'Proces realizacji strategii' ('Ramy finansowe, potencjalne źródła finansowania').

budowlanych ani przekształceń przyrodniczych. Planowane przedsięwzięcia obejmują jedynie zagospodarowanie, uporządkowanie i doposażenie terenu, nie wywołując przy tym istotnego wpływu na środowisko.

- Planowane **parkingi** w Urzędach przy aptece, OSP i Gminnym Centrum Kultury (cel. 2.2.) mają **charakter lokalny i dotyczą niewielkich obszarów (<1 ha)**, na których znajdują się m.in. budynki mieszkalno-usługowe, szkoła wraz z infrastrukturą sportową, przy czym obszar parkingów zajmie jedynie niewielką część wymienionych w Strategii działek. Parkingi będą lokalizowane na terenach już zabudowanych i dostępnych komunikacyjnie (centrum Urzędz), poza obszarami chronionymi. Prace ograniczą się do przygotowania podłoża, nie wymagają istotnych robót ziemnych ani ingerencji w przyrodę. Celem inwestycji jest lokalne poprawienie dostępności i bezpieczeństwa dla mieszkańców oraz użytkowników obiektów publicznych.
- Przewidziane w Strategii przedsięwzięcia zw. z modernizacją/remontem **dróg i obiektów mostowych** (cel. 2.1) będą realizowane na terenach już zagospodarowanych, w tym w istniejących zabudowaniach i ich otoczeniu. Prace będą prowadzone **w dotychczasowych śladach, bez wyznaczania nowych korytarzy transportowych**, o charakterze odtworzeniowym i usprawniającym, służąc poprawie bezpieczeństwa i komfortu ruchu, bez istotnego zwiększenia przepustowości układu drogowego w skali ponadlokalnej. Większość inwestycji drogowych będzie **realizowana etapami w ciągu kilku lat, w odcinkach nieprzekraczających 1 km**. Każdy etap będzie traktowany jako samodzielne przedsięwzięcie z własną dokumentacją projektową. **Taki system realizacji remontów dróg jest stosowany w gminie od wielu lat, sprawdza się w praktyce, pozwala na efektywne zarządzanie finansami i utrzymanie płynności ruchu, a całość przedsięwzięcia nie kwalifikuje się do potencjalnie znaczącego oddziaływania na środowisko**. Modernizacja mostów dotyczy istniejącej infrastruktury inżynierskiej, ma na celu poprawę parametrów technicznych i bezpieczeństwa użytkownika bez zmiany funkcji obiektów i tworzenia nowych ciągów komunikacyjnych. Prace ograniczają się do napraw, wymiany lub wzmocnienia elementów konstrukcji, modernizacji nawierzchni i dojazdów, realizowanych lokalnie na terenach już zabudowanych, bez ingerencji w obszary chronione. Inwestycje drogowe w Strategii mają w dużej mierze charakter kierunkowy i planistyczny. Ze względu na lokalną skalę, charakter, zakres prac i lokalizację planowanych działań nie przewiduje się potencjalnie znaczącego oddziaływania na środowisko ani na obszary chronione.
- Planowane działania w gminie Urzędze mają na celu m.in. kompleksowe zarządzanie gospodarką wodną, ochronę środowiska i bezpieczeństwo mieszkańców. Obejmują budowę i ochronę zbiorników wodnych, modernizację i utrzymanie infrastruktury odwadniającej. **Zadania przeciwpowodziowe, renowacja zbiorników, utrzymanie rowów i przepustów** obejmują budowę i ochronę zbiorników wodnych w Gminie Urzędze, odmulenie, wzmocnienie skarp, koszenie, oczyszczanie osadów i usuwanie przeszkód ograniczających przepływ wody. Ich celem jest zwiększenia retencji wód opadowych, przeciwdziałania powodziom oraz ochrony ekosystemów wodnych (cel 2.4). Inwestycja nie obejmuje przebudowy wałów ani regulacji cieków w sposób istotnie przekształcający środowisko. Działania mają charakter lokalny i techniczno-ochronny, wspierają istniejące zbiorniki, ograniczają ryzyko powodzi, nie powodują trwałych zmian w krajobrazie ani obszarach chronionych, a także nie generują znaczącego wpływu środowiskowego ani skutków transgranicznych.
- Inwestycje związane z **przewodami wodociągowymi** (cel 2.3) obejmują modernizację i przebudowę gminnej infrastruktury wodociągowej, w tym bieżące naprawy punktów awaryjnych oraz przebudowę sieci w celu poprawy jakości wody i niezawodności dostaw. Przebudowa sieci

w Woźnikach została już zrealizowana w 2025 roku i nie wymagała decyzji środowiskowej. Inwestycje nie obejmują budowy nowych magistral ani przesyłu wody na duże odległości, realizowane są w istniejących korytarzach technicznych i nie dotyczą obszarów chronionych. Mają charakter lokalny i operacyjny, zapewniają ciągłość dostaw, ograniczają awarie i straty wody oraz zwiększają bezpieczeństwo mieszkańców. Skala i charakter przedsięwzięć nie powodują potencjalnie znaczącego oddziaływania na środowisko ani skutków transgranicznych.

- Przedsięwzięcia obejmujące **budowę infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej z lokalną oczyszczalnią ścieków** są aktualnie **w fazie koncepcyjnej, planistycznej** - nie wskazano konkretnej lokalizacji oczyszczalni, przeprowadzono analizę potrzeb i możliwości technicznych oraz wstępne rozmieszczenie sieci. Planuje się, że sieć będzie obsługiwać jedynie **centralne fragmenty miejscowości położonych na obszarze gminy o skoncentrowanej zabudowie**, obejmujące **mniej niż 400 równoważnych mieszkańców (RLM)**, a całkowita długość planowanej sieci **nie przekroczy 1 km**. Wszystkie działania będą miały charakter lokalny i techniczny, w obrębie istniejącej zabudowy i infrastruktury gminnej, poza obszarami chronionymi. Przedsięwzięcie nie mieści się w katalogu inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.
- Ponadto planowane przedsięwzięcia w Gminie Irządze obejmują **odbiór i recykling zużytych folii rolniczych** (cel 3.1) oraz **działania rewitalizacyjne i konserwatorskie** (cel 3.2). Projekt odbioru folii umożliwi rolnikom bezpieczne pozbywanie się odpadów, wspiera ekologiczne praktyki w rolnictwie i zwiększa świadomość ekologiczną. Odbiór realizowany jest lokalnie przez wyspecjalizowaną firmę na placu gminnym. Inwestycja nie wymaga budowy nowych instalacji, składowisk, nie ingeruje w obszary chronione, nie powoduje trwałych zmian w środowisku. Działania rewitalizacyjne/renowacyjne obejmują modernizację i zagospodarowanie istniejących obszarów oraz obiektów zabytkowych i przestrzeni publicznej. Prace polegają m.in. na odnowieniu budynków, montażu niewielkiej infrastruktury rekreacyjnej, zabezpieczeniu i oczyszczeniu terenów zielonych i wodnych. Wszystkie działania mają charakter lokalny, realizowane są w obrębie istniejącej zabudowy i infrastruktury gminnej, nie wymagają budowy nowych obiektów ani ingerencji w obszary chronione i nie powodują przekształceń ekosystemów. Ze względu na skalę, charakter i lokalizację inwestycji nie przewiduje się potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko.

Część przedsięwzięć ujętych w Strategii **może powodować ograniczone, krótkotrwałe i lokalne oddziaływania na środowisko na etapie realizacji**, jednak mieszczą się one w standardowych działaniach rozwojowych gmin i docelowo prowadzą do poprawy jakości środowiska.

Zestawienie inwestycji zawartych w Strategii **ma charakter informacyjny i obejmuje wybrane przedsięwzięcia** istotne dla realizacji celów strategicznych i operacyjnych Projektu, **niezależnie od podmiotu realizującego**. Uwzględniono zarówno inwestycje Gminy, jak i innych podmiotów publicznych i prywatnych, których znaczenie dla rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy wynika ze spójności z celami Strategii. Do takich inwestycji, realizowanych pozagminnie, należą budowa obwodnicy miejscowości Szczekociny i Goleniowy (DK78) oraz rozbudowa sieci światłowodowej. **Ponieważ inwestycje te są prowadzone przez podmioty zewnętrzne na podstawie odrębnych decyzji administracyjnych i posiadają/prowadzą własne uzgodnienia, w tym środowiskowe, nie stanowią podstawy do przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w ramach Projektu Strategii. Ich uwzględnienie w dokumencie ma wyłącznie charakter informacyjny, służący kontekstowi kierunków rozwojowych i powiązań strategicznych.**

- Wymieniona w Strategii **obwodnica miejscowości Szczekociny i Goleniowy w ciągu DK78** o długości ok. 13 km realizowana w latach 2025-2028 na podstawie decyzji ZRID wydanej przez właściwy organ administracji. Projekt obejmuje budowę drogi jednojezdniowej klasy

główniej ruchu przyspieszonego, obiektów mostowych, ekranów akustycznych, oświetlenia, elementów bezpieczeństwa. Inwestycja realizowana jest przez GDDKiA Katowice. **Wszelkie wymogi środowiskowe zostały już uwzględnione w procedurze administracyjnej.**

- **Rozbudowa sieci światłowodowej** na terenie gminy ma na celu likwidację „białych plam” i zapewnienie dostępu do szybkiego Internetu, wspierając edukację, rozwój biznesu, atrakcyjność gminy w szerokim kontekście. Inwestycja realizowana jest w istniejącej zabudowie i pasach drogowych, nie ingeruje w obszary chronione, nie powoduje trwałych zmian w użytkowaniu terenu. Ze względu na lokalny i techniczny charakter przedsięwzięcia nie kwalifikuje się ono jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

Reasumując, na podstawie powyższych przesłanek:

- Planowane działania własne Gminy mają charakter lokalny i mieszczą się w jej granicach administracyjnych.
- W Strategii nie przewidziano przedsięwzięć gminnych zaliczanych do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ich zakres, skala i lokalizacja nie wskazują na ryzyko istotnych przekształceń środowiska, w tym na obszarach chronionych.
- Przedsięwzięcia już zrealizowane, będące w trakcie realizacji lub posiadające wymagane decyzje środowiskowe były lub są przedmiotem odrębnych postępowań administracyjnych. Ich ujęcie w Projekcie Strategii ma charakter informacyjny w ramach perspektywy czasowej dokumentu (2025-2035) i nie nakłada obowiązku ponownego przeprowadzania procedury SOOŚ.
- Projekty o charakterze ponadlokalnym, realizowane przez inne podmioty pozagminne (np. obwodnica czy infrastruktura telekomunikacyjna), podlegają odrębnym procedurom i posiadają własne decyzje środowiskowe. Ich wskazanie w Strategii ma charakter informacyjny i obejmuje działania istotne dla realizacji celów strategicznych i operacyjnych, niezależnie od tego, kto je realizuje. Wskazanie projektów innych podmiotów nie zmienia charakteru Projektu Strategii ani nie nakłada obowiązku prowadzenia SOOŚ dla całego zamieszczonego w niej zestawienia planowanych przedsięwzięć na obszarze gminy.
- Część przedsięwzięć ma charakter planistyczny i koncepcyjny, wskazując kierunki rozwoju bez szczegółowego określenia zakresu, lokalizacji czy harmonogramu, co na obecnym etapie uniemożliwia przeprowadzenie szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko.

Zaproponowane w Strategii działania ukierunkowane są **na poprawę jakości środowiska i życia mieszkańców gminy Irządze**, zgodnie z intencją zrównoważonego rozwoju. Zatem, biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, iż w/w dokument **nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w tym obszary Natura 2000**, zwracam się z prośbą o pozytywne rozpatrzenie wniosku o możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy Irządze na lata 2025-2035”.